

LEGE nr. 253 din 16 iunie 2004

privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare

EMITENT • PARLAMENTUL

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 566 din 28 iunie 2004

Data intrării în vigoare 01-07-2004

Parlamentul României adopta prezenta lege.

Capitolul I Dispoziții generale

Articolul 1

Dispozițiile prezentei legi se aplică:

- a) sistemelor definite la art. 2 alin. (1) pct. 1, care operează în orice monedă sau în diferite monede pe care sistemul le convertește una în alta;
- b) participanților la sistemele prevăzute la lit. a);
- c) garanțiilor constituite în legătură cu participarea la un sistem sau cu operațiunile Băncii Naționale a României, ale băncilor centrale din statele membre ale Spațiului Economic European și ale Băncii Centrale Europene, în calitatea acestora de bănci centrale.

Articolul 2.

(1) În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarea semnificație:

1. sistem - o convenție în forma scrisă care îndeplinește, cumulativ, următoarele condiții:

- a) este încheiată între 3 sau mai mulți participanți, alții decât un posibil agent de decontare, o posibilă contraparte centrală, o posibilă casă de compensare sau un posibil participant indirect, și are reguli comune și proceduri standardizate privind executarea ordinelor de transfer între participanți;
- b) este guvernată de legea aleasă de participanți, care poate fi legea română, dacă cel puțin unul dintre participanți își are sediul social în România, sau legea unui stat membru al Spațiului Economic European, dacă cel puțin unul dintre participanți își are sediul social în respectivul stat membru;
- c) este desemnată de Banca Națională a României, ca sistem ce intra sub incidența prezentei legi, sau este desemnată de alt stat membru al Spațiului Economic European, a cărui lege îi este aplicabilă și este notificată ca atare Comisiei Europene;

2. instituție - oricare dintre următoarele entități, care participa la un sistem și care este obligată să execute obligațiile financiare rezultate din ordinele de transfer emise în cadrul respectivului sistem:

- a) o instituție de credit, așa cum este definită în [Legea nr. 58/1998](#) privind activitatea bancară, cu modificările și completările ulterioare, precum și orice entitate având sediul social într-un stat membru al Spațiului Economic European, autorizată să atragă depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și să acorde credite pe cont propriu sau orice entitate, alta decât o instituție de credit, având sediul social într-un stat membru al Spațiului Economic European, autorizată să emită mijloace de plată sub forma de monedă electronică;
- b) o persoană juridică autorizată să ofere servicii de investiții financiare, așa cum este definită în legislația aferentă pieței de capital, sau orice persoană juridică având sediul social într-un stat membru al Spațiului Economic European, autorizată să ofere serviciile menționate în anexa care face parte integrantă din prezenta lege, în legătură cu instrumentele menționate la pct. 8;
- c) o autoritate publică și alte entități garantate public;
- d) orice entitate având sediul social în afara teritoriului României sau al statelor membre ale Spațiului Economic European și ale cărei funcțiuni corespund celor ale instituțiilor de credit, instituțiilor emitente de monedă electronică sau ale persoanelor juridice autorizate să ofere servicii de investiții financiare;

3. contraparte centrală - o entitate care se interpune, din punct de vedere juridic, între instituțiile participante la un sistem și care acționează în calitate de cocontractant exclusiv al fiecărei instituții și preia obligațiile acestor instituții în legătură cu ordinele lor de transfer;

4. agent de decontare - o entitate care pune la dispoziția instituțiilor și/sau a contrapartii centrale, care participa la sistem, conturi de decontare prin care ordinele de transfer din sistem sunt decontate și care poate acorda credite respectivelor instituții și/sau contrapartii centrale, în scopul decontării;

5. casă de compensare - o entitate însărcinată cu calculul poziției nete a fiecărei instituții, a unei posibile contrapartii centrale și/sau a unui posibil agent de decontare;

6. participant - o instituție sau o contraparte centrală, un agent de decontare sau o casă de compensare din sistemul avut în vedere sau din orice alt sistem; participant este și cel care, în conformitate cu regulile sistemului,

acționează în același timp în calitate de contraparte centrala, casa de compensare și agent de decontare sau doar în unele dintre aceste calități;

7. participant indirect - o instituție de credit, așa cum este definită la pct. 2 lit. a), care poate să transmită ordine de transfer prin sistem, în temeiul unei relații contractuale cu o instituție participante în sistem, care execută ordine de transfer în cadrul acestuia;

8. instrumente financiare:

- a) valori mobiliare;
- b) titluri de participare la organisme de plasament colectiv;
- c) instrumente ale pieței monetare, inclusiv titluri de stat cu scadența mai mică de un an și certificate de depozit;
- d) contracte futures financiare, inclusiv contracte similare cu decontare finală în fonduri;
- e) contracte forward pe rata dobânzii (FRA);
- f) swapuri pe rata dobânzii, curs de schimb și acțiuni;
- g) opțiuni pe orice instrument financiar menționat la lit. a)-d), inclusiv contracte similare cu decontare finală în fonduri; această categorie include și opțiuni pe curs de schimb și pe rata dobânzii;

9. ordin de transfer:

a) o instrucțiune dată de un participant de a se pune la dispoziția unui destinatar o sumă de bani, prin înscrierea acesteia în conturile unei instituții de credit, ale unei bănci centrale sau ale unui agent de decontare, sau orice instrucțiune care antrenează asumarea sau executarea unei obligații de plată, așa cum este aceasta definită de regulile de funcționare a sistemului; sau

b) o instrucțiune dată de un participant de a se transfera proprietatea asupra unui sau mai multor instrumente financiare sau orice alt drept asupra unui sau mai multor instrumente financiare, prin înscrierea în registrul de evidență a acestora sau prin orice altă modalitate;

10. procedura de insolvență - orice procedură colectivă prevăzută de legislația română sau străină, care urmărește fie lichidarea unui participant, fie reorganizarea sa, dacă această măsură implică suspendarea sau limitarea transferurilor sau plăților;

11. compensare - înlocuirea creanțelor și obligațiilor rezultând din ordine de transfer din cadrul sistemului, pe care unul sau mai mulți participanți le emit în favoarea altui participant sau a altor participanți ori pe care le primesc de la aceștia, cu o creanță sau o obligație netă unică, astfel încât aceasta creanță netă unică să poată fi pretinsă, respectiv aceasta obligație netă unică să fie datorată;

12. cont de decontare - un cont deschis la banca centrală, la un agent de decontare sau la o contraparte centrală, utilizat pentru depozitarea de fonduri și de instrumente financiare, precum și pentru decontarea tranzacțiilor dintre participanții la un sistem;

13. garanție - orice activ care se poate valorifica, inclusiv o sumă de bani, și care face obiectul oricărei forme de garantare, al unui contract de report ori al unui contract similar și care este constituit în favoarea participanților, a Băncii Naționale a României, a băncilor centrale din statele membre ale Spațiului Economic European sau a Băncii Centrale Europene;

14. sistem de plăți de importanță sistemică - un sistem în care, în cazul în care nu este suficient protejat împotriva riscurilor specifice, o întrerupere în funcționarea sa poate produce sau transmite alte întreruperi în activitatea participanților sau chiar întreruperi în cadrul altor sisteme din sectorul financiar;

15. sistem de plăți de importanță deosebită - un sistem care are un rol important în procesarea și decontarea unor tipuri variate de plăți și care, în cazul imposibilității de funcționare, poate provoca efecte economice majore și poate submina încrederea publicului în sistemele de plăți și în moneda, în general.

(2) Pentru prevenirea riscului sistemic, prin derogare de la prevederile alin. (1) pct. 1, Banca Națională a României poate desemna, ca sistem care intra sub incidența prezentei legi, o convenție încheiată în forma scrisă, îndeplinind condițiile stipulate la alin. (1) pct. 1, care este încheiată cu scopul executării ordinelor de transfer definite la alin. (1) pct. 9 lit. b) și care, într-o măsură limitată, execută și ordine referitoare la alte instrumente financiare.

(3) Pentru prevenirea riscului sistemic, prin derogare de la prevederile alin. (1) pct. 1, Banca Națională a României poate, după caz, să desemneze, ca sistem care intra sub incidența prezentei legi, și o convenție încheiată în forma scrisă între 2 participanți, alții decât un posibil agent de decontare, o posibilă contraparte centrală, o posibilă casă de compensare sau un posibil participant indirect.

(4) Prin excepție de la prevederile alin. (1) pct. 2, dacă un sistem este supravegheat în baza legislației române sau a legislației unui stat membru al Spațiului Economic European și execută doar ordine de transfer precizate la alin. (1) pct. 9 lit. b), precum și plăți rezultând din aceste ordine, Banca Națională a României poate hotărî ca entitățile care participa la acest sistem și care sunt obligate să execute obligațiile financiare rezultând din ordinele de transfer emise în cadrul acelui sistem să fie considerate instituții în sensul prezentei legi, cu condiția ca cel puțin 3 participanți la sistem să facă parte din categoriile prevăzute la alin. (1) pct. 2 și ca o astfel de decizie să fie justificată din punct de vedere al prevenirii riscului sistemic.

(5) Pentru prevenirea riscului sistemic, Banca Națională a României poate considera ca participant, în sensul prezentei legi, și un participant indirect în sensul alin. (1) pct. 7, cu condiția ca aceasta să fie cunoscut sistemului.

Capitolul II

Compensarea și ordinele de transfer

Articolul 3

(1) Ordinele de transfer și compensarea sunt valabile, își produc efectele juridice și sunt opozabile terților chiar și în cazul deschiderii procedurii de insolvență asupra unui participant, cu condiția ca respectivele ordine de transfer să fi fost introduse în sistem înaintea momentului deschiderii procedurii de insolvență, așa cum este acesta definit la art. 6 alin. (1).

(2) Dacă ordinele de transfer sunt introduse în sistem după momentul deschiderii procedurii de insolvență și sunt procesate în ziua deschiderii procedurii de insolvență, aceste ordine de transfer și compensarea își produc efectele juridice și sunt opozabile terților, cu condiția ca agentul de decontare, contrapartea centrală sau casa de compensare să poată dovedi, după momentul decontării, că nu a cunoscut și nici nu trebuia să cunoască faptul că s-a deschis procedura de insolvență.

(3) Nici o normă juridică, regulă, dispoziție sau practică vizând anularea unor contracte și tranzacții încheiate înaintea momentului deschiderii procedurii de insolvență, definit la art. 6 alin. (1), nu poate conduce la anularea unei compensări efectuate în conformitate cu alin. (1) și (2).

(4) Momentul din care un ordin de transfer este considerat introdus în sistem trebuie să fie clar precizat prin regulile sistemului.

Articolul 4

Având în vedere termenii contractuali aplicabili, fondurile sau instrumentele financiare disponibile în contul de decontare al participantului și facilitatea de creditare (incluzând împrumutul unor instrumente financiare) acordată participantului în ziua decontării, în limita garanțiilor constituite în acest scop, pot fi folosite, chiar în condițiile în care împotriva participantului a fost deschisă o procedură de insolvență, pentru îndeplinirea obligațiilor participantului în cadrul sistemului din ziua deschiderii procedurii de insolvență, în principal pentru achitarea oricărei datorii rezultate în urma compensării, făcând posibilă decontarea finală pentru sistem.

Articolul 5

Un ordin de transfer nu poate fi revocat de către un participant la sistem sau de către un terț, din momentul stabilit prin regulile sistemului respectiv.

Capitolul III

Prevederi referitoare la procedura de insolvență

Articolul 6

(1) În înțelesul prezentei legi, momentul deschiderii procedurii de insolvență este momentul în care autoritatea competentă pronunță hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență.

(2) Autoritatea competentă care a pronunțat hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență în baza legii române împotriva unui participant la sistem este obligată să comunice de îndată aceasta hotărâre Băncii Naționale a României și Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare. Obligația de notificare a fiecărei autorități menționate se considera îndeplinită numai dacă autoritatea competentă a primit de la respectiva autoritate confirmarea de primire a hotărârii.

(3) Banca Națională a României și Comisia Națională a Valorilor Mobiliare vor comunica de îndată tuturor sistemelor naționale hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență primită de la autoritatea competentă, conform prevederilor alin. (2), sau de la statele membre ale Spațiului Economic European.

(4) Banca Națională a României va comunica de îndată și Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență comunicată de statele membre ale Spațiului Economic European.

Articolul 7

Deschiderea procedurii de insolvență asupra unui participant nu are efect retroactiv asupra drepturilor și obligațiilor sale, care decurg din participarea sa la sistem sau sunt legate de aceasta participare, care au luat naștere anterior momentului deschiderii acestei proceduri, așa cum acesta este definit la art. 6 alin. (1).

Articolul 8

Drepturile și obligațiile decurgând din participarea la sistem sau legate de aceasta participare ale participantului împotriva căruia s-a deschis o procedură de insolvență sunt determinate de legea care guvernează sistemul.

Capitolul IV

Protejarea drepturilor pe care le au deținătorii de garanții și creditorii garantați contra efectelor procedurii de insolvența împotriva participantului care a constituit garanția

Articolul 9

(1) Drepturile unui participant în legătură cu garanțiile constituite în favoarea sa sau pe care le deține în legătură cu participarea sa la un sistem, precum și drepturile Băncii Naționale a României, ale băncilor centrale din statele membre ale Spațiului Economic European și ale Băncii Centrale Europene în legătură cu garanțiile deținute sau constituite în favoarea acestora nu sunt afectate de deschiderea procedurii de insolvența împotriva unui alt participant sau împotriva contrapartii Băncii Naționale a României, a băncilor centrale din statele membre ale Spațiului Economic European sau a Băncii Centrale Europene, care a constituit garanțiile.

(2) Garanțiile prevăzute la alin. (1) pot fi executate în scopul realizării drepturilor garantate.

Articolul 10

Dacă în favoarea participanților și/sau a Băncii Naționale a României, a băncilor centrale din statele membre ale Spațiului Economic European sau a Băncii Centrale Europene s-au constituit drept garanție instrumente financiare sau drepturi asupra unor instrumente financiare și dacă dreptul lor ori al unui terț care acționează pe seama acestora asupra respectivelor instrumente financiare este înscris valabil într-un registru de evidență, într-un cont sau într-un sistem centralizat de depozitare, localizat în România sau într-un stat membru al Spațiului Economic European, determinarea opozabilității, conținutului, întinderii și efectelor drepturilor acestora asupra garanțiilor este guvernată de legea statului unde drepturile au fost valabil înscrise.

Capitolul V

Dispoziții aplicabile după aderarea la Uniunea Europeană

Articolul 11

Banca Națională a României este obligată să notifice decizia prevăzută la art. 6 alin. (2), de îndată ce i-a fost comunicată, altor state membre ale Spațiului Economic European.

Articolul 12

(1) Banca Națională a României va comunica Comisiei Europene sistemele care intra sub incidența prezentei legi.

(2) Ministerul Finanțelor Publice va informa Comisia Europeană că Banca Națională a României este autoritatea națională competentă care trebuie să informeze și să fie informată cu privire la deschiderea procedurii de insolvența împotriva unui participant la un sistem.

Capitolul VI

Dispoziții finale

Articolul 13

(1) Banca Națională a României desemnează sistemele, așa cum sunt definite la art. 2 alin. (1) pct. 1, care intra sub incidența prezentei legi.

(2) Desemnarea sistemelor care, conform legii, nu sunt autorizate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare se face de către Banca Națională a României pe baza unor criterii proprii.

(3) Toate sistemele care, conform legii, sunt autorizate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare și destinate decontării operațiunilor cu instrumente financiare intra sub incidența prezentei legi. Comisia Națională a Valorilor Mobiliare va comunica Băncii Naționale a României toate sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare autorizate de aceasta, iar Banca Națională a României va desemna automat aceste sisteme ca intrând sub incidența prezentei legi.

(4) Banca Națională a României va monitoriza permanent sistemele de plăți și sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare care decontează prin intermediul unor sisteme de plăți de importanță sistemică sau de importanță deosebită.

Articolul 14

Fiecare sistem, desemnat de Banca Națională a României în conformitate cu prevederile art. 13, este obligat să comunice acestuia participanții la sistem, inclusiv participanții indirecti, precum și orice schimbare în rândul acestora.

Articolul 15

Orice persoană care justifică un interes legitim poate cere unei instituții informații referitoare la sistemele la care aceasta instituție participa și la principalele reguli de funcționare a acestor sisteme, instituția respectivă fiind obligată să-i furnizeze aceste informații gratuit, în termen de cel mult 5 zile de la data primirii cererii.

Articolul 16

Banca Națională a României și Comisia Națională a Valorilor Mobiliare vor urmări respectarea prevederilor prezentei legi în cadrul sistemelor care intra sub incidența acestora.

Articolul 17

Prezenta lege transpune [Directiva nr. 98/26/CE](#) privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L166 din 11 iunie 1998.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR PREȘEDINTELE SENATULUI

VALER DORNEANU NICOLAE VACAROIU

București, 16 iunie 2004.

Nr. 253.

Anexa

SERVICII DE INVESTIȚII FINANCIARE

1. a) Primirea și transmiterea, în numele investitorilor, a ordinelor la unul sau mai multe instrumente financiare
b) Executarea unor astfel de ordine, altfel decât pe cont propriu
2. Tranzacționarea pe cont propriu a oricăror instrumente financiare
3. Administrarea pe baza discreționară și individuală a portofoliilor de investiții, în conformitate cu mandatul dat de investitori, atunci când aceste portofolii includ unul sau mai multe instrumente financiare
4. Subscrierea, în cadrul emisiunilor, a oricăror instrumente financiare și/sau plasamentul unor asemenea emisiuni.
